

Υγεία

Προστασία από
τα φυτοφάρμακα
σελ. 2

Περιβάλλον

Εξοικονόμηση ενέργειας
στα κτήρια
σελ. 3

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ
Κ.Δ.Α.
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΕΛΛΑΣ

ΔΡΑΣΗ

για **ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΣ • ΤΕΥΧΟΣ 42 • 4ος ΧΡΟΝΟΣ • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1995

Περιβάλλον και Υγεία

1ο Πανελλαδικό Συνέδριο

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας

Στις 24 και 25 Νοεμβρίου έγινε το 1ο Πανελλαδικό Συνέδριο με θέμα "Περιβάλλον & Υγεία" που διοργάνωσε το Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο "Έλενα Βενιζέλου" και στο οποίο αντιτύχηκε πλούσιος προβληματισμός γύρω από το θέμα.

Στο Συνέδριο χαιρετισμό απήγινε ο πρόεδρος του ΕΚΑ κ. Χρήστος Πολυζωγόπουλος αποσπάσματα του οποίου παραθέτουμε:

"Το Περιβάλλον είναι το πρόβλημα του σήμερα και όσων «αύριο» ακολουθήσουν.

Είναι η πρόκληση και το στοίχημα της επιβίωσης στον 21ο αιώνα που ανατέλλει.

Το περιβάλλον σε όλες τις διαδικασίες του έχει άμμεση ή έμμεση, φανερή ή άδηλη σχέση με τον κόσμο της εργασίας. Και όταν λέμε «κόσμος της εργασίας» εννοούμε όλο το φάσμα των ζητημάτων που άπονται τόσο των συνθηκών παραγωγής και εργασίας, όσο και των συνθηκών διαβίωσης των εργαζομένων.

Είναι αυτονότητο το γεγονός ότι τα συνδικάτα και οι εργαζόμενοι δεν ασχολούμαστε με την ποιότητα των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας παρεπιπόντως, αλλά διότι κατανοούμε την απόλυτη ανάγκη εξανθρωπισμού της εργασίας πέρα από οποιαδήποτε άλλη αιτιολόγηση τεχνικού ή διαχειριστικού χαρακτήρα.

Είναι και πρέπει να είναι η διαρκής μας στόχευση.

Υπάρχει όμως πάντα μία

**Περιβάλλον και υγεία:
το πρόβλημα και
η αντιμετώπισή του
στο χώρο του νοσοκομείου**

**ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ
ΣΤΙΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ**

απόσταση ανάμεσα στο επιθυμητό και το εφικτό και θα μπορούσε κανείς να επικαλεσθεί την οικονομική συγκυρία, την ύφεση και πολλά άλλα προβλήματα που δρούν σε βάρος της εφικτότητας σ' αυτά τα θέματα. Η πραγματικότητα όμως είναι

αποστομωτική. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα οδηγούν μια κούρσα με πρωτόγνωρους ρυθμούς φθοράς και επιδείνωσης. Η αντιμετώπισή τους και κατά συνέπεια η άμβλυνση των επιπτώσεών τους απαιτεί δράση.

Οχι όμως δράση για τη δράση χωρίς στόχευση. Αυτού του είδους η δράση είναι χρήσιμη στην πρώτη

φάση μιας ενέργειας, για να γίνει γνωστό το θέμα, να ευαισθητοποιηθεί ο κόσμος κλπ.

Μετά, χρειάζεται η τεκμηριωμένη πληροφόρηση που έχει προκύψει από μελέτες, ακόμη η θεωρητική προσέγγιση ίσως και με αντιτιθέμενες απόψεις και παράλληλα η θεσμική αποτύπωση με την πρόβλεψη των αναγκαίων μηχανισμών ελέγχου και των υποδομών για την υλοποίησή της.

Χωρίς διάθεση να περιαυτολογήσουμε, στο ΕΚΑ έχουμε αναπτύξει πλούσια δράση ενημέρωσης - τεκμηριώσης στα ζητήματα Περιβάλλοντος και Υγειεινής και

Ασφάλειας της Εργασίας, εκδίδουμε το μηνιαίο έντυπο «ΔΡΑΣΗ», έχουμε αναλάβει πρωτοβουλίες σε συνεργασία με άλλους φορείς, και έχουμε αναδείξει τα περιβαλλοντικά προβλήματα του Λεκανοπεδίου, προτείνοντας λύσεις με κοινωνικό αντίκρυσμα.

Οι εργασιακές σχέσεις είναι ένας ιδιαίτερα ευαίσθητος τομέας της δράσης μας, και ειδικά στη σημερινή συγκυρία των διαρκών και ποικίλων ανακατατάξεων.

Είναι όμως και ένας τομέας που οφείλουμε να εμπλουτίσουμε σε τρόπο που να ανταποκρίνεται στο πολυδιάστατο του χαρακτήρα των αναγκών και αιτημάτων των συμβαλλομένων.

Η αειφόρος ανάπτυξη και οι μεταβολές που προϋποθέτει στον τρόπο του «σκέπτεσθαι» και του «πράπτειν» ούτε απλή υπόθεση είναι, ούτε βέβαια υπόθεση ορισμένων.

Είναι υπόθεση της κοινωνίας που θα κληθεί να πληρώσει το τίμημα, αλλά και να απολαύσει τα θετικά αποτελέσματα εφ' όσον υπάρχουν.

Το συνδικαλιστικό κίνημα οφείλει να προστατεύσει τους εργαζόμενους από τις αρνητικές επιπτώσεις, συμμετέχοντας ενεργά με τρόπο που τίποτα να μην αποφασίζεται ερήμην του, και με την παρουσία του να συμβάλει στο κοινωνικό χαρακτήρα των όποιων ρυθμίσεων.

Επαγγελματικές ασθένειες

Δηλητηριάσεις εξ υδρογονανθράκων

Περιγραφή νόσου: Δηλητηριάσεις εκ των αλογονοπαραγώγων προϊόντων των υδρογονανθράκων της σειράς των λιπαρών ενώσεων.

Επιχειρήσεις - Εργασίαι Επαγγέλματα: Επιχειρήσεις και εργασίαι παραγωγής, εκπλύσεως, αποχωρισμού και χρησιμοποιήσεως των αλογονοπαραγώγων προϊόντων των υδρογονανθράκων της σειράς των λιπαρών ενώσεων.

Χρόνος: α) Ελάχιστος χρόνος απασχολήσεως: 3 μήνες.
β) Μέγιστος χρόνος από της διακοπής της απασχολήσεως: 3 μήνες.

Δηλητηριάσεις εξ αρσενικούχου υδρογόνου

Περιγραφή νόσου: Αιμοσφαιρινούρια, αζωθαιμία, νεφρίτις.

Íκτερος άνευ αποχρωματισμού των κοπράνων

Επιχειρήσεις - Εργασίαι Επαγγέλματα: Εργασίαι εκθέτουσαι εις αναθυμίσεις, αρσενικούχου υδρογόνου, συγκεκριμένως κατεργασία μεταλλευμάτων αρσενικού, παρασκευή και χρήσις κραμάτων μετ' αρσενικού.

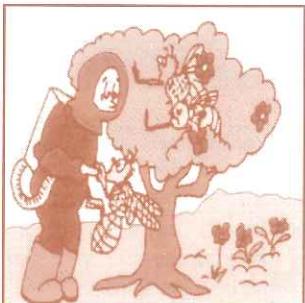
Αντιδιαβρωτική επεξεργασία μετάλλων

Χρόνος: α) Ελάχιστος χρόνος απασχολήσεως: 30 ημέραι.

β) Μέγιστος χρόνος από της διακοπής της απασχολήσεως: 60 ημέραι.

ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την ασφάλεια και την υγεία στο χώρο της εργασίας με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξέδωσε σχετικό ενημερωτικό φυλλάδιο αποσπάσματα του οποίου σας μεταφέρουμε.

Τα φυτοφάρμακα είναι ένας από τους παράγοντες, που συντέλεσαν στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής τα τελευταία 40 χρόνια. Σήμερα η εικόνα είναι διαφορετική. Η ανάπτυξη της ανθεκτικότητας των παθογόνων οργανισμών σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγούν μοιραία στη χρήση όλο και μεγαλύτερων ποσοτήτων φυτοφαρμάκων και στη συσσώρευση επικίνδυνων ή τοξικών ουσιών στο έδαφος, στα νερά και στα γεωργικά προϊόντα, είτε αυτά είναι τρόφιμα είτε πρώτες ύλες.

Τα οφέλη της χρησιμοποίησης των φυτοφαρμάκων σταθμίζονται πλέον κάτω από το πρίσμα των επιπτώσεών τους στον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Οι επιπτώσεις αυτές είναι άμεσες και βραχυπρόθεσμες για το αγροτικό περιβάλλον και βραχυπρόθεσμες για το ευρύτερο περιβάλλον.

Η αλόγιστη χρήση των φυτοφαρμάκων προκαλεί πολλά προβλήματα στα διάφορα ζώα και φυτά, ρυπαίνει το υπέδαφος και τα νερά, διαταράσσει την ισορροπία του περιβάλλοντος και σε πολλές περιπτώσεις προκαλεί μικρότερες ή μεγαλύτερες βλάβες στην υγεία.

Για Τον Χρήστη
Σύμφωνα με την Παγ-

κόσμια Οργάνωση Υγείας, 20.000 περίπου άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο σε όλο τον κόσμο από κακή χρήση των φυτοφαρμάκων, ενώ 1.000.000 περίπου άνθρωποι είναι θύματα δηλητηριάσεων.

Στη χώρα μας σημειώνονται κάθε χρόνο πολλές και σοβαρές περιπτώσεις δηλητηριάσεων 1.500 περίπου εξαιτίας της κακής και αλόγιστης χρήσης των φυτοφαρμάκων.

Άν ο γεωργός ακολουθήσει πιστά και σωστά τις οδηγίες χρήσης που αναγράφονται στην ετικέτα κάθε φυτοφαρμάκου, οι κίνδυνοι που διατρέχει περιορίζονται σε μεγάλο βαθμό. Οι υπερβολές, η απροσεξία και η μη τήρηση των οδηγών και κανόνων μπορούν να επιφέρουν οξείες ή χρόνιες δηλητηριάσεις και να οδηγήσουν σε καταστάσεις μη αναστρέψιμες και εξερετικά επικίνδυνες για τον ανθρώπινο οργανισμό.

Παθήσεις του αναπνευστικού, πεπτικού, νευρικού συστήματος, δερματοπάθειες, καρδιοπάθειες και καρκίνοι διαφόρων μορφών μπορούν να παρουσιαστούν σε μεγάλο αριθμό χρηστών φυτοφαρμάκων.

Για Τον Καταναλωτή
Τα φυτοφάρμακα είναι όμως επικίνδυνα και για τον καταναλωτή, ο οποίος συχνά εν αγνοία του γίνεται και καταναλωτής φυτοφαρμάκων.

Στην περίπτωση που δεν τηρούνται οι οδηγίες χρήσης και κυρίως τα συνιστώμενα χρονικά διαστήματα που πρέπει να μεσολαβήσουν μεταξύ ψεκασμού με το φυτοφάρμακο και συλλογής των γεωργικών προϊόντων, μέρος των φυτοφαρμάκων εξακολουθεί να

υπάρχει στα προϊόντα αυτά. Βέβαια, αν και οι ποσότητες αυτές είναι μικρές και αμελητέες, η συστηματική και μακρόχρονη συσσώρευσή τους στον ανθρώπινο οργανισμό μπορεί να προκαλέσει προβλήματα υγείας.

Ο συνδυασμός και η συνέργεια πολλών βλαπτικών παραγόντων μπορεί να έχουν σαν συνέπεια την επιβάρυνση της υγείας του καταναλωτή. Η τήρηση των κανόνων ορθής γεωργικής πρακτικής σε συνδυασμό με την τήρηση των κανονών υγιεινής, διαφυλάσσουν τόσο τον γεωργό όσο και τον καταναλωτή. Γι' αυτό:

- Μην πετάτε σε τυχαία μέρη κουτιά και υπολείμματα συσκευασίας φυτοφαρμάκων. Σε συνδυασμό με τον αέρα και τη βροχή μπορούν να μολύνουν τα νερά και το έδαφος και να προκαλέσουν δηλητηριάσεις.

- Μη χρησιμοποιείτε μεγαλύτερες ποσότητες φυτοφαρμάκων από αυτές που προτείνουν οι γεωπόνοι και οι οδηγίες χρήσης.

- Αποφεύγετε τους άσκοπους και ανεπίκαιρους ψεκασμούς. Δεν ωφελούν τις καλλιέργειες και επιβαρύνουν το περιβάλλον.

- Χρησιμοποιείτε μόνο φυτοφάρμακα που συνιστούνται επίσημα και είναι εγκεκριμένα για τις καλλιέργειες που προορίζονται.

- Μη συλλέγετε πρόωρα και διαθέτετε στην κατανάλωση τους καρπούς πριν περάσει το καθορισμένο για κάθε καλλιέργεια και χημική ουσία χρονικό διάστημα.

- Τηρείτε τους κανόνες ασφαλείας και προστασίας σχολαστικά.

- Κρατάτε πάντα τα φυτοφάρμακα μακριά από τρόφιμα, ανθρώπους, ρούχα και ζώα.

συνέχεια στη σελίδα 4

Πως να εξοικονομήσουμε ενέργεια

Για την εξοικονόμηση ενέργειας στα κτήρια υπάρχουν μέτρα και τεχνικές που αφορούν σε διάφορες δραστηριότητες. Έτσι για τη θερμανση προσέξτε:

Η θερμοκρασία των 18-19 °C είναι αρκετή για την άνεσή μας.

Σκεφθείτε με έναν βαθμό λιγότερο εξοικονομούμε 7% καύσιμα το χρόνο στο τ.μ. Το κεντρικό σύστημα θέρμανσης (λέβητας - καυστήρας) πρέπει να συντηρείται 2 φορές το χρόνο για να αποδίδει σωστά.

Εάν η απόδοση του λέβητα - καυστήρα δεν ξεπερνά το 70% είναι καιρός να τον αλλάξετε. Σε δύο - τρία χρόνια θα έχετε κάνει απόσβεση των εξόδων αγοράς του από την οικονομία στα καύσιμα.

- Μη χρησιμοποιείτε άσκοπα ηλεκτρικά θερμαντικά σώματα και θερμοσυσσωρευτές. Καταναλώνουν διπλάσια ενέργεια.

- Μη σκεπάζετε τα σώματα των καλοριφέρ.
- Τοποθετήστε κατάλληλους θερμοστατικούς διακόπτες σε κάθε σώμα.

- Ρυθμίστε τις θερμοκρασίες.
- Βάλτε τον ήλιο μέσα στο κτήριό σας, επωφεληθείτε από την φυσική θερμότητα που σας παρέχει. Μέτρα για τον φωτισμό στην επόμενη ΔΡΑΣΗ.

ΓΣΕΕ - ΕΚΑ

Στον απόηχο της HELECO '95

Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος

Το κοινό περίπτερο της ΓΣΕΕ και του ΕΚΑ στο πλαίσιο της Έκθεσης για το Περιβάλλον του ΤΕΕ, HELECO '95 συγκέντρωσε την προσοχή των επισκεπτών που ενδιαφέρθηκαν για την δράση των συνδικάτων στα ζητήματα του Περιβάλλοντος και της Y&A της Εργασίας.

Ιδιαίτερη απήχηση είχε το έντυπο υλικό στους

μαθητές δημοτικών και γυμνασίων που επισκέφθηκαν το περίπτερο είναι γεγονός ότι η ευαισθητοποίηση των παιδιών αποτελεί ίσως το πιο σημαντικό και ελπιδοφόρο στοιχείο στην υπόθεση της προστασίας του περιβάλλοντος.

Πιο "Πράσινη" Βιομηχανία Σημαίνει ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εάν οι τεχνικές της παραγωγής καταστούν πιο "πράσινες" θα μπορέσουν να δημιουργήσουν 2,5 εκατομμύρια καινούριες θέσεις εργασίας στην Ευρώπη μεσοπρόθεσμα. Οι εργοδότες και οι συνδικαλιστικές ενώσεις παίζουν κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση της πιο πράσινης παραγωγικής πολιτικής. Αυτή η πρόγνωση, σε μια εποχή η βιομηχανία όλο και περισσότερο κατανοεί πόσο ωφελεί η φιλικότερη προς το περιβάλλον παραγωγή, έγινε κατά τη διάρκεια μιας στρογγυλής τράπεζας με τίτλο "Οι Κοινωνικοί Φορείς και το Περιβάλλον", που διοργάνωσε το Ίδρυμα του Δουβλίνου.

Οι θέσεις εργασίας θα μπορέσουν

να δημιουργηθούν από την ανάπτυξη των βιομηχανιών προστασίας του περιβάλλοντος καθώς και από την υλοποίηση αρκετών φιλικότερων προς το περιβάλλον μέτρων. Πρόκειται για μέτρα όπως η αντικατάσταση ορισμένων υλικών στις οικοδομές, η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) των αυτοκινήτων, η υποκίνηση της τηλεργασίας και των αγορών εξ αποστάσεως, η αλλαγή των κατευθύνσεων του τουρισμού μακριά από τις τουριστικά κορεσμένες περιοχές και προς τουριστικά κέντρα διασπορά μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και τέλος η περισσότερη χρήση των δημοσίων μεταφορικών μέσων και η

συνέχεια στη σελίδα 4

ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

συνέχεια από σελίδα 2

Κίνδυνοι για την υγεία και συμπτώματα από την αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων

1. Αδυναμία, ζαλάδες, παράλυση των κάτω άκρων.
2. Δερματίτιδες, εγκαύματα και άλλες δερματικές παθήσεις.
3. Στομαχικές διαταραχές και ελαφρές δηλητηριάσεις.
4. Παθήσεις βρόγχων - πνευμόνων.
5. Παθήσεις της όρασης.
6. Επίδραση στην λειτουργία του συκωτιού και των νεφρών.
7. Επίδραση στο κεντρικό νευρικό σύστημα.
8. Διάφοροι καρκίνοι (προστάτη, στομάχου, λέμφωμα, οισοφάγου, πνευμόνων, στόματος, δέρματος και αναπνευστικού συστήματος).

Η μελέτη του εργασιακού περιβάλλοντος, όπως και του φυσικού περιβάλλοντος, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των χρήσιμων γνώσεων που απαιτούνται για να προστατευθεί η υγεία και η ασφάλεια του ανθρώπου.

Ο εξανθρωπισμός των συνθηκών εργασίας και η ενημέρωση - πληροφόρηση για τους επικίνδυνους παράγοντες στους χώρους εργασίας είναι επιτακτική ανάγκη της κοινωνίας μας. Για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων συνέβαλαν οι πολυάριθμες ερευνητικές προσπάθειες και οι κοινωνικοί αγώνες των εργαζομένων.

Οι χημικοί παράγοντες, όπως και οι φυσικοί, βιολογικοί και εργονομικοί, κάτω από ορισμένες συνθήκες μπορούν να γίνουν αιτίες επαγγελματικών ασθενειών και εργατικών ατυχημάτων. Οι χημικοί παράγοντες είναι πολυάριθμοι και η αξιολόγηση του επαγγελματικού κινδύνου

για τους εργαζόμενους αποτελεί πολυδιάστατο πρόβλημα που χρειάζεται τις γνώσεις πολλών επιστημονικών κλάδων. Συγχρόνως, γίνεται κατανοητό κατά την μελέτη των παταγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος ότι απαιτείται συνεργασία των ειδικών επιστημόνων, των εργαζομένων, των εργοδοτών και των κρατικών φορέων. Τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί σημαντικά οι νέες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα θέματα του εργασιακού περιβάλλοντος. Η μέχρι τώρα εμπειρία της εφαρμογής του Ν. 1568/85 δείχνει ότι θα παρουσιασθούν σημαντικές δυσκολίες και θα απαιτηθούν οργανωμένες τεχνικές υποδομές καθώς και ειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Το βιβλίο αυτό φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν χρήσιμο οδηγό για όλους εκείνους που ασχολούνται με τα προβλήματα υγιεινής, υγείας και ασφάλειας του εργασιακού περιβάλλοντος, αλλά και στην νέα γενιά επιστημόνων που θα ασχοληθεί με τα θέματα περιβάλλοντος.

Πιο "Πράσινη" Βιομηχανία Σημαίνει ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

συνέχεια από σελίδα 3

χρήση του σιδηροδρόμου στη μεταφορά εμπορευμάτων.

Η ανεργία της Ευρώπης δεν πρέπει να γίνει αιτία να παραγκωνισθούν τα προβλήματα σχετικά με το περιβάλλον. Αντίθετα, το περιβάλλον πρέπει να αποτελέσει μέρος της λύσης. Όσον αφορά στους κοινωνικούς φορείς, η δημιουργία απασχόλησης καθώς και περιβαλλοντικά βιώσιμης ανάπτυξης συνεπάγεται τη δράση σε κάθε επίπεδο των δημοσίων και ιδιωτικών επιχειρήσεων, βάσει ρυθμίσεων αλλά και εθελοντικά.

Όταν προγραμματίζεται η απασχόληση και η βιωσιμότητα θα πρέπει να σκεφτόμαστε με παγκόσμια οπτική.

Το περιβάλλον, μπορεί να αποτελέσει συνάρτηση της οικονομικής ανάπτυξης κατά την εδραίωση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, ιδιαίτερα όσον αφορά στις μικρότερες χώρες. Οι πολιτικές απασχόλησης που συνδέονται στενά με "πιο πράσινες" τεχνολογίες, και οι οποίες υποστηρίζουν τις νέες βιοτεχνολογικές βιομηχανίες,

έπαιξαν ουσιαστικότατο ρόλο στην αναζωγόνηση πόλεων με βιομηχανική παρακμή.

Οι στρατηγικές των επιχειρήσεων μετεβλήθησαν από την παθητική, αμυντική θέση που έπαιρναν κατά τη δεκαετία του 1970, σε μια μαχητική προσέγγιση κατά τη δεκαετία του 1980, τελικά, σε στρατηγική καινοτομιών κατά τη δεκαετία του 1990. Επιβάλλεται να θεωρηθεί με ενιαίο τρόπο ο σύνδεσμος μεταξύ του περιβάλλοντος, της αειφορίας και των εργασιακών σχέσεων. Οι εργαζόμενοι πρέπει να συνδέσουν την υγεία και ασφάλεια με τα θέματα περιβάλλοντος, οι εργοδότες πρέπει να σφυρηλατήσουν συνδετικούς κρίκους μεταξύ περιβάλλοντος και ανταγωνιστικότητας.

Η πρόκληση, εξακολουθεί να έγκειται στη χρήση των γνώσεων των εργαζομένων και στελεχών μεσαίου βαθμού, σε συνδυασμό με τις επιστημονικές γνώσεις εσωτερικών και εξωτερικών εμπειρογνωμόνων.